

Seat No. _____

HF-1901100101062202

B. A. (Sem.-VI) (CBCS) (WEF-2019) Examination

April - 2023

Sanskrit : Paper-22

Sanskrit Vyakran (Optional)

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours / Total Marks : 70

- १ नीयेनामांथी कोर्षपशु भे गद्यभंडनो अनुवाद करो : १४
- 1 Translate any **two** of the following passages : 14
- (१) एकदा मधुमासे कश्चित् नृपः स्व सचिवे नान्ये राज पुरुषैश्चसह मृगयायै निर्जगाम । वने इतस्ततः भ्रमदभिस्तैर्धारा संपातेनप्रपूरिता काचिन्दी समासादिता तस्या घोरं जलरवं श्रुत्वा स राजा सचिवं पप्रच्छ 'किमर्थामियं सरिदुच्चै राक्रन्दती'ति । स सचिवः प्रत्युवाच- 'देव ! यतः सा स्वपितुः शैलस्य भवनात् स्वभर्तारं सागरं प्रति गच्छत्यतः सा रोदीति' इति । जनेन प्रत्युन्तरेणातीव प्रीतः सराजा सचिवस्य प्रत्युत्पन्नमति त्वं प्रशशंस ।
- (२) अस्ति कस्मिंश्चिद् वनोद्देशे कराल केसरो नाम सिंहः प्रति वसति स्म । तस्य च धूसरको नाम शृगालः सदैवानुयाया परिचारकोऽस्ति । अथ कदाचितस्य हस्तिना सह युद्धमानस्य शरीरे प्रकाराः सज्जाताः । येन सः पदमेकमपि चलितु न शक्नोति । तस्याचल-नाच्च धूसरकः क्षुत्क्षामकण्ठो दोर्बल्यं गतः । अथान्यस्मिन्नहनि धूसरकस्तमवोचत - 'स्वामिन् बुभुक्षया पीडितो अहम पदात्वदमपिचलितुं न शक्नोमि । तत्कथं ते शुश्रुषां करोमि ?' सिंह आह- 'भो गच्छान्वेषयन् किञ्चित् सत्त्वं येनेमामवस्थां गतोऽपि व्यापादयामि ।' तदाकर्ण्य शृगालोऽन्वेषयन् क्व चित् - संमीपवर्तिनं ग्राममासादितवान् ।
- (३) पुराकिल भारतवर्षे शान्तनुर्नाम राजा बभूव । तस्य गङ्गायां देवव्रतो नाम पुत्र समुत्पन्नः । एकदा शान्तनु र्यमुनां नदीमभितो वर्तमानं वनं गतोऽलौकिकं गन्धमजिघ्रत् । तस्य प्रभवं जिज्ञासमानः समन्ततोऽन्विष्य काच्चिदेव रुपिणी दाशकन्याम पश्यत् । कस्य त्वमसि काऽसि, किं च करोषीति ताम पृच्छत् ।

साऽब्रवीत् दाशराजस्य मम पितुर्नियोगाद् धर्मार्थं तरी वाहय इति ।
रुपमाधुर्यगन्धैः संयुक्तां तां समीक्ष्य दाशकन्यां राजाअकामयत् । शान्तनुस्तस्याः
पितरं गत्वा तात्मात्मार्यं वरयामास । तदा दाशराज आह – राजन त्वत्समो
न कोऽपि वरो भविष्यति । किन्त्वहे तां तुभ्यं समयेन प्रदद्यामिति ।

- (४) अथैकदा कोऽपि सर्पः इरावती तीरे वर्तमानस्य कस्यापिव्यग्रोधपादपस्याधस्ताद्
विवरे प्रतिवसति स्म । स निकटं वर्तिनांबकानामपत्यानि प्रत्यहं खादति स्म ।
अथ शोकार्तक्क विलापमाकार्यं केनचित् चतुरेण बलेनाभिहितम् । एवं कुरुत
यूयम् । मत्स्यानादाय नकुलविवरादारभ्य सर्पविवरपर्यन्तं पंक्तिक्रमेणैकैकशः
मत्स्यान् विकीर्य धत् । ततस्तदाहारं लुब्धैर्नकुलैरागत्य सर्पोदृष्टव्यः स्वभाव
विद्वेषाद् व्यापादयितव्यश्च । ततस्तथानुष्ठिते तद् भूतम् । किन्तु तदा तैनकुलैवृक्षे
बकशावकानारावः श्रुतः । अतः पश्चात्तैः वृक्षमारुह्य बकशावकाः खादिताः ॥

२ नीयेनामांथी कीर्णपत्र भे गद्यभंडनो संस्कृतभां अनुवाद करो : १४

2 Translate any two the following passage in Sanskrit : 14

- (१) विदेशयात्रा पछी पाछा इरेला स्वामी विवेकानंदे आदरपूर्वक कहुं उतुं के
भारतनी माटी पत्र मारा माटे यन्दन जेवी शीतल अने सौथी पवित्र छे.
भारत भूमि तो तीर्थभूमि छे. आ पवित्र प्रदेशमां युगे युगे ईश्वर संभवे
छे, अवतार ले छे. आ वात ज भारतनी मडतानी परिचायक छे. तेमणे
ज कलकत्ता शहरमां प्रेरक प्रवचनमां कहुं उतुं अने पोताना आचरणोथी
चरितार्थ कर्तुं उतुं के वत्सल जन्मभूमि प्राणोथी प्रिय माता छे. मारी
मातृभक्ति राष्ट्रभांधवोने सुभ आपनारी थाओ. आवा राष्ट्रभक्तोथी
भारतमाता गौरववाणी छे. राष्ट्रभक्त 'राधाकृष्णन' मडानुभाव पत्र समर्थन
करता उता के आ भारत देश अपूर्व छे. आ संस्कृति अपूर्व छे. सर्वना
उत्कर्षने साधक अेवा संस्कारो पत्र अपूर्व ज छे.

- (1) Swami Vivekananda returning after a foreign journey, respect-
fully said that even the soil of India is as cool as sandalwood
and most holy to me. India is a place of pilgrimage. In this
sacred region the Lord has appeared for ages, takes incarnation
This talk is the proof of India's greatness he himself said in
a motivational lecture in the city of Calcutta and embodied
by his actions that vatsal janmabhoomi is dear mother from

prana. My motherly devotion brings happiness to nation building Mother India is proud of such patriots, the great patriot Radhakrishnan also supported that.

This country of India is unprecedented, this culture is unprecedented, sanskars which lead, to the upliftment of all are also unprecedented.

- (૨) હે દમયંતી ! નળ નામનો નિષધ દેશનો રાજા છે. જો તું તેની પત્ની થાય તો તારો જન્મ સફળ થાય. તું સ્ત્રીઓમાં રત્ન છે અને નળ પુરુષોમાં રત્ન છે. વિશિષ્ટ એવી તારો વિશિષ્ટ નળની સાથે સંગમ ગુણવાળો થાય. ‘બે સમાન વ્યક્તિઓનો વિવાહ અને વિવાદ શોભે છે. એમ નીતિ જાણનારા કહે છે. તેથી તું મારી વાણીનું સ્વાગત કર.’ તે દિવ્ય હંસને સત્ય બોલનારો માનીને તેણે દમયંતીએ કહ્યું કે પંખીશ્રેષ્ઠ, નળથી અન્યને હું વરીશ નહિ.
- (2) Hey Damayanti the man called Nala is the king of the Nishadha country. Your birth be successful if I become her wife you are a gem among women and Nala is a gem among men. Vishta such a star is conjunct with vishta fancet policy experts say that the marriage of two equal persons leads to disputes so welcome my speech, Believing the divine goose to speak the truth. Damayanti said O best bird, I will not touch others with the faucet.
- (૩) ધ્યેયો સોના જેવા છે. વિચારો અને સપનાઓ કાચા ખનીજ જેવાં છે. જ્યાં સુધી આ કાચા ખનીજને શુદ્ધ કરવામાં ન આવે, આકાર આપવામાં ન આવે ત્યાં સુધી તેનું મૂલ્ય થોડું છે. મોટા ભાગના લોકો તેના ધ્યેય સુધી નથી પહોંચતા કારણ કે તેઓ તેને કોઈ દિવસ પ્રથમ ક્રમે નથી રાખતા. તેઓ તેના પોતાના જીવનના આયોજન કરતાં રજાઓના આયોજનમાં વધારે સમય ખર્ચે છે. એક વખત ધ્યેય નક્કી થઈ જાય પછી મન સતત બધી બાબતોનું નિરીક્ષણ કરે છે અને તેના ધ્યેય સુધી પહોંચવાના માર્ગ સાથે અનુકૂલન સાધે છે.
- (3) Goals are like gold, thoughts and dreams are like ore until the ore is extracted. Shaped it has little value. Most people never reach their goals because they never set them in the first place. They spend more time planning a vacation than they do planning their own lives. Once a goal is set, the mind constantly monitors all the matters and makes adjustments along the ways to reach its target.

(૪) તો આવી મોટેભાગે અતિ કુટિલ તથા કષ્ટ ભરેલી હજારો ચેષ્ટાઓને કારણે દારૂણ લાગતા રાજ્યતંત્રમાં તથા આવા મહા મોહકારી યૌવનમાં, હે કુમાર ! તમારે એવી રીતે વર્તવાનો પ્રયત્ન કરવો કે લોકો તમારી હાંસી ન કરે. સજ્જનો નિંદા કરે નહિ, ગુરુઓ તમને ધિક્કારે નહીં, મિત્રો ઠપકો આપે નહિ અને વિદ્વાનો તમારા સારું શોકાતુર થાય નહિ વળી તમારે એમ વર્તવું કે લંપટજન તમને ઉઘાડા પાડે નહિ. ચાલાક માણસો તમને છેતરે નહીં, કામી જનને તમારો સ્વાદ લાગે નહિ. 'લક્ષ્મી' તમારી વિડંબના કરે નહિ. મદ નચાવે નહિ, મદન ઉન્મત કરી દે નહિ, વિષયો કૂઈમાં નાખી દે નહિ, રાગ તમને આકર્ષે નહિ અને સુખમાં તમે તણાઈ જાઓ નહિ. જોકે તમે સ્વભાવે જ ધૈર્યવાન છો.

(4) So in a state system that seems terrible because of thousands of actions that are mostly crooked and painful and is such a charming youth. O kumara ! You should try to behave in such a way that people don't laugh at you. Gentlemen will not slander, Gurus will not hate you, friend's will not scold and scholars will not mourn your good and behave so that the lustful do not expose you. Let not cunning men deceive you let not the kamijana taste you let not Lakshmi satirize you let not mada dance let not subjects ensnare you let not raga attract you and let not you be strained in happiness. However you are patient by nature.

- ૩ નીચેનામાંથી કોઈપણ સાત રૂપો ઓળખાવો : ૧૪
- 3 Identify the following Grammatical forms any seven : 14
(૧) આવાભ્યામ્	(૨) યુષ્માસુ	(૩) તેષામ્
(૪) ધેનવઃ	(૫) ફલાનિ	(૬) વયમ્
(૭) તસ્મૈ	(૮) લતાયાઃ	(૯) ધેન્વામ્
(૧૦) ફલાત્		

- ४ नीयेनामांथी कोरुपश सात इपो ओणभावो : १४
- 4 Identify the following Grammatical forms any seven : 14
- (१) चिन्तयावः (२) कुप्यन्ति (३) गणयामि
(४) दण्डयतः (५) तुप्यन्तु (६) तर्कयसि
(७) दीप्यथः (८) क्षालयन्ति (९) चिन्तयसि
(१०) गणयथ
- ५ नीयेनामांथी कोरुपश भे पर टूकनींध लभो : १४
- 5 Write short note on any two : 14
- (१) कर्तरि कर्मणिप्रयोगः ।
(२) हेत्वर्थ कृदन्तः ।
(३) दशमगण परिचयः ।
(४) उपसर्गः
-